

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 7.

Tisztában vagyunk már a ligával. Bitang csatlós indították meg a mozgalmat. A nemzet ellensége, a nemzet letiprására készülő, törvénytelen kormány cinkosai. Ezeknek ült fel néhány jáhiszemű rajongó.

Miféle álszöveg tartja vissza ezeket, hogy visszalépjenek a haza romlására törő célzat szolgálataitól?

A család pedig le van leplezve. Derék magyar urak, kiváló férfiak nevét hamisították az uton-útfélen osztogatott cédulák alá. Különösen olyanokét, akik külföldön járnak, ennél fogva nem értesülhetnek idején a nevéikkel üzött gyalázatos visszaélésekről.

Először Olay Lajos és Szalay László képviselők tiltakoztak tisztos magyar nevek család felhasználása ellen, majd Hermann Ottó, a szabadelvűek szabadelvűje, méltatta érdeme szerint a szabad gondolkodás és „népjog” nagyelvvel üzött hamis játékot.

Őket követi dr. Apáthy István, a kolozsvári egyetem nagynevű orvostanára, a kire azt fogták rá, hogy elnököljön a liga alakuló ülésén. Kijelenti, hogy neve az ő „beleegyezése nélkül került a tárgysorra.” Hozzá teszi: „a mozgalom azt a látszatot kelti, mintha a törvénytelen kormány terveinek előmozdítását célozná!”

Tiltakoznak nevek meggyalázása ellen Földes Géza és Száva János. Majd Kmety Károly dr. egyetemi tanár kosarazza ki a nála alkalmazkodókat, mivel „a z t m a g y a r n é p ű n k j e l-”

lemére károsnak tartja.” A nemzeti szempontok hangoztatásával tiltakozik László László képviselő is.

Minek tartjuk az olyan embert, a ki a más nevét írja a váltójára? Váltóhamisítónak. Hát a ki emilyen politikai váltó alá kanyarítja a más becsületes nevét? Politikai hamisítónak.

Ez a mozgalom onnan indult ki, a hol a Zeysig-féle röpiratot fabrikáltak. Ez a törvénytelen kormány kezének a szennye. Felkegyelmei, atheista és kozmopolita tudalékosok eszmeficama. Vagy — Kempis Tamással szólva — elmeecsavargása.

Várjuk, hogy Szabolcska Mihály, a kitűnő költő, János Zoltán, a lángszavu pap, dr. Benedek János, a hazafias író és politikus, mikor hangoztatják tiltakozó szavukat félrevezetéseik ellen!

„A reniteus magyarok” néked, Bécs, mostoha néped! Am ha baj ér ki segít? „A renitens magyarok.”

Catilina.

„Vigyázzanak a kormányférfiak, nehogy az államot baj érje...”

— szeptember 7.

(gr.) Az a valódi remekírók legfőbb érdeme, hogy amit megalkotnak, az nem csupán a tudósok, nem csupán a felsőbb osztályok kincse, de megértheti őket, gyönyörködhetik műveikben az egyszerűbb elme is! A történelemnek pedig azon eléggé meg nem becsülhető haszna van, hogy tanulságai

és ítéletmondásai évezredek mulva következő korszakokra, évezredek mulva szereplő jó és rossz emberekre is rá-szabhatók.

Az ókori Róma nagy történetíróját, Sallustiuszt tanítják az iskolában, de miért ne tanulhatnánk tőle mi is, amidőn tanításai kitűnően illenek a valóságos, komoly éltetre? Ő írja meg Catilina történetét, a csel- és bajszövő, romlott lelkű és romlasztó hatású, majd hatalomra törő, majd elbukó, de bukásával nemzetét is veszedelmekbe rántó nagy szélhámosét. Nincsenek-e ma is felszínen Catilina korának bűnei, nem hemzsegnek-e körülöttünk most is a Catilina-féle alakok, az ugynevezett „catilinai pályák”?

Hallgassuk meg, mit mond a nagy római történetíró a veszedelmes Catilina felől és tanuljunk abból, ami följegyeztetvén, reánk szállott által!

„Én még mint gyenge ifju” — bizalmaskodik velünk a történetíró — „eleinte, mint a legtöbben, lelkesüléssel léptem a hivatalnoki pályára, ott azonban számos szomorú tapasztalatot szereztem. „Mert a lelkiismeretesség, önmérséklés és tisztakezűség helyett vakmerőség, megvesztegethetőség és kapzsiság voltak divatban.”

A monológ.

— Irta: Balassa Sándor. —

Egy hete már, hogy úgy járok kelek. Mint azok a szerencsétlenek akik egy piros tégláju házban Éjjel nappal dominót játszanak, És ha örülteknek ép nem látszanak. Arcukra van írva, hogy mély a bánat. Mely forrongva az agyukban támadt. Egy hete már — mondom — nem alszom. Bármint is tetetem párnákba arcom, Emészt a bú és emészt a kétség, Lázban égek és feljajdulok, Sőt érzem, hogy már sirni sem tudok. Önök persze nem tudják mi bánt És hogyha tán asszonyt, vagy leányt Gondolnak, kik feldúlták valómat, Tévednek, azért hallják hát a szómat. Régi vágyam, régi édes álmam, Hogy kiálljak sok ember elé; Szerepelve, biztosan haladjak A dicsőség s a hir hona felé. Ah, mert szebbet képzelni ki tud. Mint azt, hogy ember podiumra jut

És annyi sok-sok ember elé áll: Akár eszménykép, akár ideál, Szaval, előad s hirdet tanokat, Lefőzve még az apostolokat. Mint sok embernek, úgy nekem is A szereplés az ideálom: A tehetségem, az óriási, Ha más nem, de én konstalálom, Természetes tehát, hogy rajongok A műkedvelő művészetekért, És higyjék el, hogy már manapság Ez fog meghódítani minden tért, Műkedvelni, oly csodás, oly édes, Higyjék el kérem, hogy nem veszélyes. A publikum jó, ha mulat, ha nem. És mennyit tapsol! édes istenem. Volt eset, hogy álltam és csodáltam. Ha valakit műkedveini láttam. Az ilyesmi felforralt a vérem És kitoró örült szenvedélyem, Mint megáradt folyó a medréből, Ugy csaptam fel én a nézőtérről. Három nap és három sötét éjjel Ész nélkül, de mámorral és kéjjel Futottam a dicsőség után És meglehet most is futok tár.

Ha egy jó barátom meg nem állít. Mondván: A szerencsédet hozom, A neved most már híressé válik. — Mi az, mi az, kérdeztem én? Ne légy oly izgatott — felelte ő. Arról és csak arról lehet szó Vajjon kívánsz-e lenni műkedvelő. Képzeltetik, hogy e kijelentés Nem volt előttem hamleti kérdés, Rögtön azt mondám elfogadom S a műsor első számát előadom, Másnap aztán megtisztelés ért A szereplésre egy küldöttség kért. Beszélni nem tudtam az örömtől. Csak éreztem, hogy a nyelvem légott, Végre mégis nehezen kiböktem, Hogy előadok egy monológot. Mondhatom, hogy kellemes dolog, Mert folyton a sikerre gondolok, Hallom a tapsot és a szót; „éljek” Kritikát olvasok, hogy ne féljek Fellépni a Nemzeti színházban, Hol a közönség még úgy se volt lázban, Ámde mindezekről eltekintve Magában véve az, hogy műkedvelek, Többet ér, mint hogyha én az utcán

Már megérkeztek Glük Ede legnagyobb cipő-áruházában Debrecen, Piac és Kossuth-u. sarok, a kistemplommal szemben. — Szép és jó minőségű cipőket olcsón csak nálam lehet vásárolni.

Valóban így van a mi korunkban is. Vagy talán egyebet olvasunk a hirlapokból, időnk romlottságának ezen méltó tükréből?

De hát mi volt Catilina? Sallustius lefestve őt, így jellemzi: „Ahitója a másénak, a magáénak pazarlója” . . . „szenvedélyes lelkét napra-napra hevesebben ingerelte a nyomor és bűneinek tudata. Ezek mindkettőjét azon sajátosságai által nevelte nagygyá, melyeket említettem. Bátoriták ezenfelül a haza romlott erkölcsi, melyet két igen gonosz és egymással teljesen ellenkező baj gyötört: „a pazarlás és kapzsiság.”

Mintk. . . mi korunkból vétetett volna ez a kép! Mintha ma is élne ez az alak! A nemes ifju, aki annyit vétkezett, hogy már mindegy neki egygyel több, vagy kevesebb bűn; de a nyomort még sem képes elviselni; kapzsi, hogy pazarolhasson . . . Hajh, milyen bűnököt, vasutakat alapított volna ma ez az ur és mennyi sötét, cukrot, petrolumot adott volna el a nevében, milyen aranybányák és lapok teremtek volna egy perc alatt az ő nevének védelme alatt!

Hiszen „a haza romlott erkölcsi” ma is bátoritják ám a Catalinákat . . . Ebből a talajból nőnek fel a közjó kárára szolgáló meggazdagodások és egyéb, a népet kifosztó nyereségek . . . Mert hiszen Catalina éhes, a közromlottság pedig hizlal! Így értjük meg, mint lett Róma „az országok legszebbikéből és legjobbjából a legnyomortabbá, legszegyenteljesebbé . . .”

De kik voltak Catilina kortársai? A kapzsiság megtanította őket arra, „hogymindent megvásárolhatónak tartanak.” Rabolt és fosztogatott boldog és boldogtalan; ennek házra szotytyant kedve, amannak jószágra. Hányan nőttek ott is „a haza szerencsétlenségén nagygyá.” Miután a pénz és gazdagság a becsület polcára emelkedett s dicsőség, erő és hatalom követ-

ték, erejét veszté az érdem, a szegénységet szégyennek, az önzetlenséget rosszakaratnak vették . . . A szűkölködő, romlott erkölcsű, reményeikben merész emberkének „elnézték, hogy inkább a hazát szidják, mintsem hogy az ő befolyásuk csökkenjen . . .” Mindegyik a saját hatalmáért viaskodott, sem mérsékletet, sem hatást küzdelmeikben nem ismertek . . . Azokat, kik a néppel hivatalnok létükre szeliden bántak, törvényszékekkel ijesztették. Azt hitték, hogy a felelőség gyakorlása abban állana, hogy jogalanságokat kövessünk el . . . De Rómában a bujaság, tobzódás és a pazarlás egyéb nemei is épp oly közönségesekké lettek: férflak nőszerelemeket túrtak, asszonyok bitangra eresztették magukat, ingerkedésből fölmutatták a földet és tengereket. Aludtak, mielőtt elálmosodtak volna, nem várták be, míg az éhség, szomjuság, hideg, vagy fáradtság jelentkezik, hanem mindezeket fényűző elpuhultságukban mesterségesen élesztették.

Ugy-e kétségbeejtő kép? Fájhatott hazájának romlása a nagy római történelemnek! De fáj irásainak olvasása nekünk is, mivel szerencsétlen hazánk magára ismerhet a sok század év előtt rajzolt vonásokban.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 7.

Nagyan erősen tartja magát annak hite, hogy a király ismét puhatolódnai fog s az ellenzékekkel való egyezkedések megkezdődnek. A király engedményekre gondol; hír szerint belemenne Thaly Kálmán azon javaslatába, hogy egyelőre a huszár-ezredeknél hozassék be a magyar vezénnyelv.

E híreket tartózkodással fogadjuk. Szeptember 15-ére minden el fog dőlni. Mit csinál akkor a Tisza Fejérváry gárdája, ha az

általuk ellenzett nemzeti törekvések érvényesülnek, arra ők feleljenek. Ez lenne érdemlett, végleges bukásuk, a mely maga a polgári halál, a közélet minden teréről való leszorulás.

(A király megdöbbenése.)

Ha az egyesült ellenzék csakugyan közel áll ügyének diadalához, e tekintetben nagy hálával tartozik Kristóffy ügyvivő urnak. Tiszának köszönhető november 18-ika, melyet a nemzet nagy öröme és büszkesége követett. Kristóffy a nemzetközi szociálisták talpraállításával segítette elő a nemzeti törekvések diadalát. A király, de még katonai környezete is megdöbbenett attól, hogy ez a felekezelmű ügyvezető ügyetlen vezetésével éppen az anarchiát buzdította fel. Az ellenzéki ségét kisebb rossznak tekintik Bécsben és e miatt e ősen gondolkozóba estek. A király nem döntött, a vád alá helyezett Fehérváry-kormány alighanem két szék közt a pad alatt marad.

(Szeptember 15-ike.)

A vezérőlbizottság a kormány legerősebb ütőkártyáját semmisítette meg az által, hogy a választási jog okos és hazafias reformját felvette a programjába. A szociálisták is zavarban vannak és így csak nagyon gyöngén üthet ki a szeptember 15-iki tüntetés.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke különben értekezett Rudnay Béla főkapitánnyal a rend tartásának dolgában. Ha a vezérőlbizottság szükségesnek tartaná, akkor a honvédség fogna gondoskodni a képviselők biztosságáról.

(Az első ülés.)

Az országgyűlés elnapolásáról sokat beszélnek. Ha az elnapoló levél az ülés elejére kerül, akkor a kormány sem terjesztheti elő kecségtető javaslatát, Kossuth Ferenc pedig benyújtja a vádiindítványt. Ettől pedig igen fáznak az ügyvezető urak.

(Budapest és az intő szózat.)

A székes főváros tanácsa, ma délelőtt elhatározta, hogy a kormány u. i. intőszóza-

Három zacskó aranyat lelek,
Lássák kérem a szereplési vágy
Ismételten elragadt engem
És egészen elfelejttem,
Hogy mélyeséges bu emészti lelkem,
És az, mi nekem bura okot ad,
Kétszerte súlyosabb, mint az a vád,
A melyért ember börtönbe kerül.
S ha most szemembe könyesepp ép nem ül
Azért van, mert hiszem és remélem,
Hogy az időt végre csak megérem
És én leszek az, akiről beszélnek,
Akkor is, ha vége lesz a télnek.
(gondolkozik) No igen azt elmondtam már.
— Hisz a szájam oly régóta jár, —
Hogy műkedvelek égy estélyen.
De, ha hiszik, hogy a monológom
Tudom már, bizony tévednek mélyen.
Azt se higgyék, hogy a monológot
Betanulni nehezemre esik.
Dehogy, csak mert olyat nem találok,
A melyben sok az esprit és a sikk.
Nézzenek csak kérem rajtam végig:
Az arcomat asszonyok becézik.
A hajamat lányok simogatják,
Azok, kik a csókot csókra adják.
No hát ugye örjítő dolog,
Hogy ne legyen egy olyan monológ,
Melyet a szerző négy lapon egészben
Vagy, ha tetszik, ugy hát fele részben,

Szellemesen irt volna nekem.
Pedig nézzék, mind az öt zsebem
Valamennyi a föld felé lóg,
S mindenikbe tiz husz monológ.
Mondhatom, hogy rettenetes helyzet
És nincs ut, mely ebből kivezethet,
Összejártam minden könyves boltot
És megvettem kétszáz monológot
Ime ez, mely itt van a kezemben
Például „az élet” monológja.
No hát ennek „elvből” semmi áron
Nem lehetek az előadója.
Tessék egy másik. A címe: „Párbaj hős”
Minden lapon nagy hülyeség áll;
Arról van szó, hogy egy buta fráter
Örökösen csak sért és duellál.
Ilyesmivel elő nem állhatok,
Mert a párbajnak ellene vagyok!
No nézzenek s figyeljenek ide;
Ennek „A revolver” a címe.
Brrr! a fegyverektől nagyon irtódom
Ezért persze ezt színre se hozom.
Ah, de nini, szemeim mit látnak
Monológ és hívják „Találkának”.
Hohó, de ez itt sokkal jobb nagyon —
A címlapján e felírás vagyon.
„A rosszul nevelt lány. Irta: Faragó”
Nézzük csak ez tán ép nekem való.

(Lapozgat és olvas: Az édes mamám min-

dig azt mondja, hogy nálam rosszabb leányt nem teremtett az Isten!

Tessék? Hogyan? Hiszen ha jól látok
Ezt önöknek irták szép leányok.
Ám lássuk ezt, tán ez lesz jó nekem
A címe kedves „Bakfis szerelem”.

(Olvas: „Jaj Istenem oly izgatott vagyok,
várom Dezsőt!”)

(A könyvet a földhöz vágja.)

Ez mégis botrányszámba megy,
Hogy ne legyen monológ csak egy,
Mely félig is megfelelő volna
E ritkaságba menő alkalomra,
Iszonyatos! Én beleőrülök.
Ime önöket esdekelve kérem —
Irjanak részemre monológot,
Esküszöm, a rosszal is beérem.
Mindegy, fő, hogy monológ legyen,
Amely engem boldoggá tegyen.
Nos? Hát senki sem vállalkozik?
Monológot senki sem ír itt?
Rettenőt, megöi a szegyenérzet.
Oh jaj, szívemben mily túszerást érzek.
(gondolkodik) Eh, mit, tovább nem gondolkodom.

Kijátszom az utolsó kártyát.

1át bemutatja a legközelebbi rendes közgyűlésnek, minthogy ez ott még nem fordult meg. A tanács azzal mutatja be az intézközvetet, hogy mivel a közgyűlés már júniusban jelezte az álláspontját a körülmények azóta egyáltalában nem változtak, — a tanács nem lát elfogadható okot arra, hogy a közgyűlésnek az álláspontja megváltoztatására nézve tegyen javaslatot.

(Uj v. b. t. t)

Thuróczy Vilmos, Nyitra vármegye főispánja a főispáni kar leg ex lexebb alakja, a törvénytelen kormány odaadó támogatója. Igen természetes tehát az a hír, hogy legközelebb már valódi belső titkos tanácsosnak nevezik ki. Sorsát senki sem kerülheti ki.

(Tanácskozás az elnöknel.)

Justh Gyula képviselőházi elnök hivatalos helyiségében ma délelőtt **tanácskozás volt a szeptember 15-ki ülés tárgyában.** Részt vettek ebben Kossuth Ferenc, Darányi Ignác, báró Bánffy Dezső, Polónyi Géza, Vázsonyi Vilmos, Bolgár Ferenc és Tóth János háznagy.

(Fejérvári kihallgatáson.)

A mint a „Magyar Hírlap“ jelenti báró Fejérvári Géza ügyvivő-elnököt a király szombatán, vagy vasárnap **külön kihallgatáson fogadja.**

(Nagy László felfüggesztése.)

Erélyesen lépett föl Szatmár vármegye a törvényhatósági bizottság határozatait nem tisztelő, törvénytelen alispánja ellen. A vármegye rendkívüli ülésén ugyanis **Nagy László alispánt állásától felfüggesztette, ellene a fegyelmi eljárás megindítását elrendelte.** Ezen példás megtorlásra ugyanis azzal szolgáltatott okot az alispán, hogy a vármegyének a nemzeti ellenálláshoz csatlakozó határozatát, a közgyűlés tilalma ellenére a belügyminiszterhez fölterjesztette, valamint kijelentette azt is, hogy az ellenálló hatá-

Ha ez se lesz jó, úgy a monológot

Előadni tölem hiába várják.

Ime a tervem (belső zsebébe nyul) egy [monológot]

Melyből zsebembe több száz fér el.

Kihuzom ezt — és betanulom —

De nem, nem, hisz ez a „Krakéler“.

A krakéler és én össze nem férünk,

Különbözik az egyéniségünk.

Benyulok ismét és még egyszer (megteszi)

No lássuk: Ez a „Tót táncmester!“

Pfuj! ez nem kell, ez nem szalonképes

És iránya sok helyt ellentétes.

No végül is visszavonhatatlan

(zsebébe nyul) Ezt huzom ki. A eime

[„Az orr“]

(A földhöz vágja) Elég, többé már nem

[kutatok,

Mert az epém és a vèrem forr.

(Mosolyog.) No né ez már tényleg nevet-

[séges.

Hogy itten dühöngök oly régóta,

Hisz ez a mit elmondottam eddig

Monológ volt és nem anekdóta.

(Függöny.)

rozatot figyelembe nem veszi. A rendkívüli közgyűlés eljárását az egész megyében megalégedéssel veszik tudomásul. Például fog szolgálni mindenütt hasonló esetekben.

Kik lesznek a város virilistái?

Az 1906. évre szóló ideiglenes névsor.

— szeptember 7.

Debrecen városánál tegnap készültek el az 1906. esztendő virilistái névjegyzékének kidolgozásával, a melyet az adóhivataltól bekívánt adatok alapján állítottak össze.

Ez a névsor természetesen ideiglenes, mert csak az igazoló választmány ülésén fogják véglegesen megállapítani, hogy kik a legtöbb adót fizető polgárok Debrecenben?

Az ideiglenes névsor e hó 8-tól, vagyis máától kezdve 8 napon át közszemlére van kitéve a főjegyzői irodában, a hol is bárki-nek megtekintésre rendelkezésre áll. E 8 napos közszemlé alatt adandók be a felszólamlások és esetleges más reklamációk. Aki azonban a nyolc nap alatt a felszólalást be nem nyújtja, az még az e hó 18-án tartandó igazoló választmány ülése előtt délelőtt 9 órától 12 ig és délután 3—5 ig szóbelileg is előterjeszheti a kérelmet.

Az ideiglenes névsor egyébként a következő:

Hartstein Péter 10715.82, Rickl Géza 5783.93, Vecsey Zoltán 5199.72, Simonffy Imre 8739.44, Áron Miksa 3702.33, Kardos László 3084.57, Dr. Ujfalussy József 3033, Reichmann Armin 2880.39, Weichinger Károly 2806.36, Lamprecht Frigyes 2711.40, Németh András 2698.70, Áron János 2540.92, Fried Emil 2537.49, Dr. Bruckner Ernő 2519.87, Nagy Jakab 2397.89, Szikszay Lajos 2240.30, Horváth István 2198.76, Szentessy János 2190.25, Berger Jenő 4233.46, Reviczky József 2099.52, Tóth Gyuláné és Györfly Aladár 2080.17, Zöld János 2018.84, Jóna István 2018.65, Geiger Simon 2005.90, Jóna János 1980.99, Haragi Sándor 2004.02, ifj. Horváth Tamás 1843.53, Kenyeres Károly 1836.13, Koszorus Lajos 1823.35 (meghalt), K. Bilkei Imre 1813.37, Csanak József 1809.97, Jámbor János 1805.45, Bányay István 1790.78, Fürst Ödön 1289.92, Ungváry József 1753.47, Rosenberg Salamon 1755.14, Balog István 1747.03, Falk T. Lajos 1745, Tóth István 1729.68, Stern József és Testvére 1697.58, Hajdu Gyula 1671.61, Horváth János 1642.53, Polgári Bálint 1619.84, Boldog István 1613.81, Hochfelder Jakab 1613.45, Móricz Ferenc 1592.78, Gara Alajos 1574.89, Szép József 1561.85, Gebauer Károly 1560, Dr. Csathó Ernő 1553.76, ifju Kertész István 1546.63, Erber és Fleischmann 1535.17, Hutlész Kázmér 1525.09, Hauer Bertalan 1478.05, Kiss Mihály 1446.96, Gaal Ferenc 1442.84, Simonffy Emil 1420, Szabó Lajos és fiai 1106.80, Szabó Kálmán 302.89, Varga Elemér 1405.43, Balog István 13087.53, Gyarmathy János 1374.42, Czégely Ferenc 1373.57, Ménes István 1368.11, Hegedűs Ferenc 1358.89, Geréby Pál 1351.38, Kertész Imre 1339.05, Polgári József 1333.63, Rácz István 1306.02, Taffler Ignác 1289.35, Pásztor János 1280.52, Kerekes Géza 1239.55, Szabó Mihály 1206.27, Szikszay Albert 1205.43, Szedlák és Vámos 1204.49, K. Vértessy István 1201.94, Kertész János 1176.10, Csanak Testvérek 1171.68, Kertész István 1170.33, Frohner Géza 1162.83, Dr. Tüdős János 1146.59, Dr. Sz. Szabó József 1144.82, Erdei István 1130.42, Harsányi István 1121.62, özv. Széll Jánosné és fia 1113.46, Horváth János 1096.24, Lestyan Adorján 1088.77, Szabó Lajos 1084.88, Kovács Gyula 1073.23, Jobbágy János 1061.63, Kallay Sándor 1048.28, Pásztor István 1041.86.

Egyház és iskola.

Egyháztanács ülés. A debreceni ev. ref. egyház szept. 10. napján — vasárnap — délelőtt 10 órakor, az egyház tanácsstermében presbiteri Közgyűlést tart. A közgyűlésen egyházi részről Kiss Albert, h. lelkész-elnök, világi részről Simonffy Imre kir. tan. főgondnok elnökölnék.

A debreceni ev. ref. egyház. Árvügyi bizottsága e hó 9-én d. u. 4 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek.

Törvényhatósági élet.

A városi jog és pénzügyi bizottság ülése.

(Piaci helypénzszabályzat. — Vásárcsarnok. — Baromfitenyésztő és konyhakertészeti telep.)

— szeptember 7.

Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága tegnap délután a városháza nagytermében ülést tartott, melyen Körner Adolf városi tanácsos elnökölt.

Jelen voltak: Varga Károly tb. tanácsos, Roncsik Lajos főszámvevő, Márk Endre, dr. Szántó Sámuel, dr. Fejér Ferenc, dr. Tüdős János, Péter Gábor és Szele vámfelügyelő.

Az ülés napirendjére elsősorban a piaci helypénzszabályzat volt tűzve.

Dr. Szántó Sámuel a helypénzszabályzat tárgyalása során felveti a vásárcsarnok ügyét, melynek felállítását mindennél sürgősebbnek tartja.

Márk Endre, dr. Tüdős János és dr. Fejér Ferenc mind úgy nyilatkoznak, hogy a vásárcsarnok létesítése égetően szükséges.

Dr. Fejér a vásárcsarnokon kívül gazdasági szempontból szükségesnek tartja, hogy a város baromfitenyésztő és konyhakertészeti telepet állítson fel.

Hosszabb vita után elhatározta a bizottság, hogy felkéri a polgármestert, hívjon össze a vásárcsarnok, a baromfitenyésztő és konyhakertészeti telep létesítése ügyében ankettet.

Az állatvásár helypénzeire vonatkozólag a bizottság a gazdasági egyesület javaslatára elhatározta, hogy a helypénzt leszállítja.

A köztisztaságügyi felügyelőknak a bizottság öt, az összes erdőőröknek öt és a városi hajduknak tíz korona drágasági pótlékot szavazott meg.

Az évek óta huzódó sertéskonzumvásár ügyének tárgyalását, melyet egy küldöttség sürgetésére a tegnapi ülésre tűztek ki, ismét elhalasztották.

A bizottsági ülés fél hét órakor ért végét.

Debrecen város jövő évi költség-előirányzata. Tegnap jelent meg Debrecen városának az 1906. évre szóló költségelőirányzata három hatalmas füzetben. — A füzetek az alapítványi pénztárakról is szólnak s úgy a város, mint az utóbbi jövő évi budgetjének részletes tárgyalására legközelebb visszatérünk.

NAPI HIREK.

Tévesztett pályák.

— szeptember 7.

Ifjaink mind a tudományos pályára készülnek, nem esoda, hisz ez a legkevesetebb, ez nyújtja a kényelmet, ez szerez bábért és dicsőséget.

A szegény ember is, ki kiküzdve küzd a mindennapiért s alig képes családját fenn tartani, fiait a gymnáziumba küldi, gondolva, hogy itt majd urat csinálnak belőle.

A mai kor, mikor minden csábit, ingerel és hiteget, ezer mindenféle csábitgatja ifjainkat, a könnyű megélés, gondtalan élet, sokszor ezeknek megszerzése mindenféle alatomos, furfangos módokon: ezek mindcsak arra valók, hogy szülők és gyermekek fejét elcsavarják s a könnyelmű életre tereljék.

Ez az, mi országunkat napról napra aláássa s idő multával végképen el is szorvasztja.

Ifjuságunk tódul főleg a gymnásiumba, ezek már évek óta úgy tömve vannak, hogy az ifjak saját felekezetők iskoláiból kiszorulnak s mennek idegen helyekre a tanulást folytatni.

Egyház és állam nincsennek abban a helyzetben, hogy iskolákat ki bővítsék, vagy szaporítsák.

Az iskolákba, egyes osztályokba, már csak korlátolt számban veszik fel az ifjakat, mivel már amúgy is tulsokan vannak minden osztályban, de azért időközben s bizonyos pártfogások révén mindig becsempésződik még egy néhány.

Az agyonkínzott tanító és tanár, hogy legyen hát képes feladatának eleget tenni?

Megesik s legtöbbször úgy is van, hogy némelyik ifju egy féléven által csak egyszer felelhet, csak egyszer kerül rá a sor.

A tanár sorba veszi a felelőket, ki már egyszer elfelelt, csapja a könyvet félre, míg az, ki még nem felelt, a végletekig szurkol.

De ha aztán valamelyeket a tanár még egyszer tévedésből vagy akarattal felszólítja, biztosra lehet venni, hogy egy szót sem tud, s ilyenkor megkapja az elégtelen osztályzatot.

Még az csak megjárná, ha olyanok lennének büntetve, kik csak éppen véletlenségből nem tudnak, de mennyi kilököni való van minden osztályban, mennyi a salak, ki nem oda való, kinek sem tehetsége, sem ereje, sem kitartása nincs!

Ezek néhány év multán oda is hagyják az iskolát, kóborolnak cél nélkül szanasztét az életben s lesznek belőlök züllött alakok.

A magyar ember még mindig be nem látja, hogy a hivatalos pályákon már ember ember hátán tolong s ma holnap csak az kap állást, ki kapaszkodni vagy tolakodni tud, vagy kinek hatalmas pártfogói vannak.

A magyar ember, sajnos, irtózik a lekötöttségtől, a munkától, keresi a gondtalan, renyhe életet.

Nem neveli fiait az iparos és kereskedelmi pályára, hol ha neki gyürkőzik, szorgalma és igyekezete által hamarabb is célhoz jut s feltétlenül jobb helyzetet biztosíthat magának.

Nagyon megszivlelendő dolog ez, vajha ezt az intő szót sok szüle megértené.

Napról-napra.

— szept. 7.

*Mi most hazánkban erjed mindenütt,
Az a kifejlés, evolúció . . .
Fejérvény hozzá ír egy betűt
S azon van, legyen revolúció.*

*

*Van cimerebben — rokkant generál —
Kincstári köszén és ezüst kanál?
Vagy lámpavas van arra vésve?
Vagy ágyu s hátra sül lövése?*

*De mit cimer! Cimert nem is keres,
Az, aki már magában cimeres!*

*Azt hittük, a népjog győzelmi
Szekere az a hirbedett liga . . .
De most látjuk csak, hogy közel mi?
Bűzös moslák szállító taliga!*

— **Kisasszony napja.** A kath. egyház Mária születése napját ünnepli. A debreceni hitközségből sokan indulnak a máriapócsi bucsura, azok reggel 5 órakor misét hallgatnak, melyet Nyári Ignác tart. A többi istentiszteletek a következő sorrendben tartanak: Reggel 6 órakor miséznek: Szabó István, 7 órakor Benzik Ferenc, a 3 órai szent misét a főgymnasiumi ifjuság részére egyik kegyesrendi tanár végzi, 9 órakor az ünnepi nagymisét Dr. Wolafka Nándor v. püspök prépost piébános végzi segédlettel, utánna ugyanő predikál, háromnegyed 11 kor a Svetits zárda s az elemi iskolák növendékei jönnek szent misére, melyet Molnár Kálmán Derső h. igazgató mond, fél 12-kor Mellan István miséznek. Délután 3 órakor lytánia és Rózsafüzér.

— **Személyi hír.** Domahidy Elemér főispán nyári szabadságáról hazaérkezett.

— **E. Kovács Gyula képei a Csokonai-körben.** Ismeretes az a gyöngéd szeretet és ragaszkodás, amellyel E. Kovács Gyula, a jeles költő és még jelesebb színművész a Csokonai kör iránt viseltetett. E vonzódás — úgy látszik örökségképpen átszállott a boldogult művész özvegyére. E. Kovács Gyuláné urnő most hogy hatodik évfordulója következett el feledhetetlen férje halálának — a művész ugyanis az 1899 ben tartott segesvári Petőfi-ünnepen halt meg az ünnepi óda elszavalása után, — elküldött a Csokonai körnek négy díszesen keretelt, művészi kivitelű arcképet, amelyek a művészt, mint magánembert és azon kívül három nevezetes szerepében ábrázolják. — A Csokonai-kör szívesen fogadta a becses emléktárgyakat, elhelyezte ereklyetárában, hála-köszönetet nyilvánított a művész özvegyének, aki különben már ezelőtt két évvel is becses iratokkal gazdagította E. Kovács Gyula hagyatékából a Csokonai-kör gyűjteményét.

— **Halálozás.** Elhunyt Nagy Márton szücsmester, életének 62-ik, házasságának 36-ik évében. Temetése e hó 8-án délután 3 órakor történik az Eötvös-utca 37. sz. házából.

— **Zugszállodák Debrecenben.** Nagyon elszaporodtak már nálunk a kisebb, ugynevezett zugszállodák, melyek kizárólag arra a célra szolgálnak, hogy a pásztorórákra alkalmat adjanak. Ezek magukat csak a látogatás kedvéért ajánlják a hözsönségnek, nem is kívánják a tulajdonosok, hogy ott szolid vidéki urak és asszonyságok szálljanak meg, keresvén nyugalmat, tisztaságot és pontos kiszolgálást. Ha az ember Debrecenbe jön, egy rakás apró cseprő szállodára pukkan, azt sem tudja, mit csináljon, melyik milyen, hová szálljon; a jó vidéki atyafi töpreng felette, vajon hol húzhatná meg magát jól, olcsón és kellemesen? Mert ezekben késő éjszaka kezdődik meg az élet, ez pedig sokszor szerfelett zajos, kizárja azt, hogy ott a vendég nyugalmasan aludhasson. A személyzetről jobb hallgatni, mert ez a legeszményebb s ezen a világon mindenre képes és kapható. A hatóságnak kellene ily helyeken kutatásokat tartani, e tivornya helyeket megrendszabályozni. Feszégetik ezt a kérdést, de sohasem sikerül a megoldás. Látszólag rendőri felügyelet alatt állanak, de általában a rendőri dolgokról jobb ha inkább hallgatunk. Bizonyos az az egy, hogy mily helye-

ken vagy meg pumpolják az embert, vagy drága pénzükért semmi kényelemben nem részesülhetünk. Kerülje mindenki a zugszállodákat.

— **Iskoláink látogatottsága.** Városunk iskoláiban, értve alatta a középiskolákat, az egyes osztályok tulságosan megteltek, úgy hogy legtöbb esetben további befogadásról már szó sem lehet. Az ev. református gymnásiumban ismét a tavalyi létszám van 740, mert ide lehetetlen többet felvesni, minden talpalatnyi hely el van foglalva. — A róm. katolikus gymnásium még befogadhat tanulókat, itt még nincs ez a fennakadás, mivel a nemrég egészen újonnan épült gymnázium igen nagy tágas termekkel rendelkezik, módot nyújtva arra, hogy a tanulók száma évről-évre emelkedhessék. A mostani tanulók létszáma 550. Igen tekintélyos szám ez s a gymnázium nagyfokú haladásáról tesz tanubizonyosságot. — Az állami főreáliskola megmaradt a régi számnál, a tanulók száma évente ingadozó, de még mindig elég. Mostani beírt tanulók száma 350. — A kereskedelmi tanintézet, legalább úgy látszik, nagy fejlődésnek indul, a szülők talán végre befogják látni, hogy ez az iskola az, melyet ifjainknak nagyon is látogatni kellene. — Egyedül az ev. református tanítóképződe az, melynek tanulói nehezen szaporodnak, a tanítói, papi pályára ma nem igen vágyanak ifjaink, lévén a fizetés nem valami kecsgetető. A tanulók létszáma a ref. tanítóképződében 250.

— **A községi iskolaszék ülése.** Debrecen város iskolaszéki bizottsága tegnap délután Oláh Kásoly tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a folyó ügyeken kívül a halápi iskoláknál megüresedett tanítói állást töltötték be. Az állásra a beadott pályázatok fölött titkos szavazással döntöttek. Tanítói megválasztott Seres János. A bizottság ezután elhatározta, hogy a dajkák képesítése ügyében megkeresi a közigazgatási bizottságot. Az iskolakötelesekről beterjesztett jelentést olvasták fel ezután, a melyből kintűnt, hogy Debrecenben 19,875 iskolaköteles gyermek van.

— **Évnyitó ünnepély.** Az ev. ref. főiskola istentisztelettel egybekapcsolt évnyitó ünnepélyét e hó 9-én tartja. Dél előtt 9 órakor a nagytemplomban imádkozik Csiky Lajos főiskolai lelkész. Istentisztelet után a főiskola dísztermében dr. Ferenczy Gyula akadémiai igazgató rektori tanévnyitó beszédet mond.

— **A megdicsért kereskedelmi iskola.** Kintűntetés érte a debreceni felső kereskedelmi iskolát. Tegnapi vendége volt Péterffy Lajos min. osztálytanácsos személyében, a ki megtekintette a tanintézetet s a látottak felett úgy az igazgatóságnak, mint a tanári karnak elismerését fejezte ki.

— **A polgármester és főispán utazása.** Megirtus már, hogy e hó 9-én Páncsován országos értekezlet lesz, a melyen a városok első tisztviselői vesznek részt. A polgármesterek kongresszusára, holnap Kovács József polgármester és Domahidy Elemér főispán utaznak el Debrecen város képviselőletében.

— **Jön a kolera!** Közeledik a rettenetes emberi vész, az ázsiai kolera. Galiciában már szedi áldozatait; tegnap ötven megbetegedés volt, husz halottal, mint távirati rovatunk jelzi. Ausztriában óriási az izgatottság. Minthogy a szörnyű vész hivatalosan is megállapított, a belügyminiszter távirati rendeletben hívta fel a védekezésre a Galiciával szomszédos vármegyéket. Leirata városunk hatóságához is megérkezett.

— **Kivándorlás a megyéből.** Hajduvármegyéből még egyre tart a kivándorlás. Alig mulk el nap, hogy az alispáni hivatalhoz utlevelek iránti kérelem és utlevél ne érkeznek. E hónapban is igen sokan kaptak már utlevelet.

Jubiláló szakegylet. E hó 10-én, vasárnap érdekes jubileumot fognak megünnepelni a debreceni könyvnyomdászok, a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szakegyletének tiz esztendő fennállását, amely alkalomból a debreceni bizottság a Korona vendéglő disztermében diszközgyűlést tart. Az ünnepségnek műsora a következő:

1. Nyitány. Előadja: Veres Tóni zenekara. 2. Prológ. Irta: Csizmadia Sándor. Előadja: Péntek Lajos, szakegy. alelnök. 3. Elnöki megnyitó. Elmondja: Morvay Zoltán, szakegy. elnök. 4. A Nyomdász Dalárda éneke. 5. Versek. Irta: Csizmadia Sándor. Előadja: Berényi Gábor. 6. A Nyomdász Dalárda éneke. 7. Ünnepi beszéd. Elmondja: Kiss Sándor, szakegy. jegyző. 8. Munkás induló. Előadja: Veres Tóni zenekara.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek: 34997 46981 56539.
5000 koronát nyertek: 43040 43513 44514.
2000 koronát nyertek: 22184 35615 45018 67617 103389.
1000 koronát nyertek: 16256 29248 33080 35901 48594 65076 83165.

Vasuti állomáskezelő — nem tisztviselő. A kir. Curia tegnap egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a vasuti állomáskezelő, amely a vasuti üzletszabályok értelmében altisztnak minősítették, nem sorolható a hivatalnokok közé.

Két szerencsétlenség. A vigyázat hiányának két áldozata is volt a Csapó-kertben. Kocsis Jánosné II. járás 180 sz. a. lakosnő ruhát teregetni ment a padlásra, de a meredek lépcsőről lezuhant. A jobb karja eltört. — Szabó Mihály II. járás 331. sz. a. lakos pedig a háza tetejét javíttatta és onnan zuhant le. A balkarja tört el. Mindkét sérültet a közpórházban ápolják.

Verekedés a piacon. Csunya botrányt rendezett a gyümölcspiacon Harangi Gáborné kofa. Az éppen nem galamepéjű hölgy felragadta a kilózt Lukács Sándorné felől és azzal támadt rá és a többi kofákra, míg a rendőr meg nem fékezte. Feljelentették.

Vakmerő betörés. Az éjszaka vakmerő betörés volt a Nemzetőr utca 3. számú házban a Stern Ábrahám borkereskedő lakásába. A betörő egy törött ablakon keresztül jutott be a lakásba, hol dacára annak hogy a lámpa égott — egész nyugodtan vette el az éjjeli szekrényről a kulcsokat, kinyitotta a szekrényeket, melyekből minden ékszert, ruhaneműt elvitt. Az asszony a zajra felébredt, de annyira megremült, — hogy torokán akadt a szó. — A betörő aztán az ablakon keresztül menekült hátrahagyván cipőjét is. Sterné határozottan állítja, hogy a betörő az udvarban dolgozó Ecsedi Gábor nevű kőműves pallér volt. A rendőrség nyomoz a tettes után.

Rosszul sikerült tréfa. Az este fél 11 órákor a Simonyi uton Szücs Ferenc lövöldei és Balog Márton Simonyi ut. 9. sz. a. lakó családok nagy kerékpár mulatságot rendeztek. Szücs női ruhába öltözött és hangos röhögéssel karikáztak el a fel s alá cirkáló rendőrök orra előtt. A kerékpárjaikon nem égott lámpás. A rendőrök, hogy e közveszélyes mulatságot megakadályozzák, lesbe álltak és így sikerült is a rossz tréfa szerzőit elcsipni. A rendőrség kihágásért fogja feleletre vonni őket.

Az özvegyasszony öngyilkossága. A férje után való bánkódás kergette az öngyilkosságba özvegy Farkas Pálné hajdu bőszőrményi asszonyt. A boldogtalan asszony kétszer elvágta a nyakát és elvérzett. Nagy részvét mellett temették.

Dühöngő elmebeteg. A budapesti vonattal tegnap este egy csinos külsejű fiatal ember érkezett Debrecenben, a ki egy kisebb szállodában bérelt lakást és azonnal nyugodni tért. Reggelve kelve esengetett a szobapincéért, a kivel egy korsó vizet kért. Mikor a pincér a korsóval megjelent, kiragadta azt kezéből és a fejébe vágta, a szoba butorzatát pedig a szó teljes értelmében összeazta. Csak nagy nehezen tudták megfékezni, a mikor kitűnt, hogy a szerencsétlent Bayer Sinaonak hívják és Uzdinről való. Megfigyelés végett beszállították a közpórházba.

Az elmebajos vadfeleség. Az éjjel a rendőrorjárat részeg állapotban találta az utcán Horvát Máriát, aki Páskó Mihály vadfelesége. A rendőrök az asszonyt hazavitték Homokkert utca 73. sz. a lakására, ahol azonban dühöngeni kezdett és letépett magáról minden ruhát, majd elfutott. Nagy nehezen elfogták és bevitték egyelőre a rendőrség büntügyi osztályára.

A legrégebbi ujság. A világ legrégebbi ujságja Pekingben jelenik meg. A címe: „Tsing Rio“ és jelenleg 1400 ik év folvamat írja. A legesodálatosabb az, hogy 1400 év alatt az ujságnak se beosztása, se betűi nem változtak, ma is ugyanugy jelenik meg, ahogy az első száma megjelent. Ez az egyetlen ujság, amelynek előfizetői nem dicsőkedhetnek azzal, hogy a lap alapítása óta hűségesen előfizettek rá.

Uj világítás. Egy újítás a melyet Letzter József törekvő fényképész létesített műtermén, hogy tökéletesítse és szépítse a világítást és függetlenítse az időjárás szélsőségeitől műtermét. Az a függönyrendszer, amely vasszerkezeteken a műterem külső falain nyugszik; az ő saját tervei szerint készült el két hónap alatt. Ilyen tökéletességben és ebben a rendszerben ma még nem létezik fényképészeti műterem és így újítást képez, mely uttőző a fényképészeti műtermek világításának tökéletesítésében. A hatás, amely ezáltal elérhető, érdekes és szembeütő még a laikus szemlélőnek is. A műterem felső tetőzete felett öt függöny halad egymással párhuzamosan és egy ezekre merőlegesen, míg az oldalvilágításnál hét egymással párhuzamos függöny van elhelyezve. A függönyök kezelése és szabályozása beről a műteremből történik acélozott sodronykötelekkel, a melyek csigákon vannak a külső vasszerkezetre vezetve és igen könnyen kezelhetők. Az egész szerkezetnek kettős hatása van. Egyfelől a napnak bármely szakában szabályozható a világítást a napsugárakkal szemben, másfelől nyáron a melegtől megóvni. Mindnyájan tudjuk, hogy mily tartatlanul meleg szokott lenni ily fényképészeti műtermekben az üvegfedő átmelegedése folytán. Most Letzter műterme ezáltal és a tetőn egész nap folyó víz által a legmelegebb napon is megtartja hőmérsékletét egy hűvös szobának. A kik érdeklődnek, azoknak készséggel rendelkezésére áll a megtekintés.

x Tankönyvek kiváló erős tábla, len cérna fűzéssel jutányos árban kötetnek Antalffy Ferenc könyvkötészetében, Piac-u. 31. a., a városházzal szemben.

Az Arany Bika kávéházban színdarabok este cigányzene.

Forradalom egy községben.

Az egyházi adó miatt fellázadt lakosság.

— szet. 7.

Hajdumegye alispánjához tegnap nem mindennapos jelentés érkezett. Az alsó és felső Józsa község lakossága között valószínűségi lázadás tört ki. A zendülés oka az egyházi adók behajtása, a melyet a lakosság azért tagadott meg, mert állítólag már egyszer kifizette. Különben a községekben a szocializmus igen nagy, s így nem csodálható, ha az elkeseredésnek, ilyen módon ad

kifejezést a nép. A forrongásról a következőket jelentik:

Az alsó és felsőjózsa nép közt már kéthete tart a forrongás és azóta állandó rendőrkülönítmény őrzi a közbiztonságot. A forrongás igazi oka az, hogy földhöz ragadt, szegény embereken 60—80—100 korona, 10—15 évre visszamenő egyházi adót akarnak behajtani, amelyet állításuk szerint egyszer már megfizettek. A nép azt hangoztatja, hogy kétszer nem fizet, inkább meghal. Mondják, hogy a régi egyházi adók elsikkadtak volna, de hát akkor mért nem tettek büntfenyítő feljelentést.

Az előjáróság a nép pártján áll és a végrehajtásoknál való hivatalos segédkezést megtagadta. Toronyi jegyző közbelépése sem használt, mert a végrehajtásokat a végrehajtó, aki a törvényen kívüli állapot mián ugyanis ráér, hiszen dolga nincsen, sorra foganatosította.

Most már az árverés van csupán hátra. Az a hír terjedt el, hogy a lefoglalt ingóságokat a napokban a csendőrség segítségével össze akarják hordatni és úgy fogják elárvereztetni. Ez esetben véres zendülés fog kitörni.

Jól tudja ezt a hatóság és a csendőrség is, miért is sürgősen megkereste a hajduböszörményi főszolgabírói hivatalt, hogy haladéktalanul intézkedjék az árverések felfüggesztése iránt, mert a végsőig elkeseredett és felzúgott nép még vérontásra is képes.

— Borzasztó vérengzés lesz itt — mondta ma lapunk munkatársának az egyik belső ember. Amint az első dobpergés elhangzott, a nép ásóra és kapára kap.

SZÍNHÁZ.

Előleges színházi jelentés.

— szeptember 7.

Zilahy Gyula, a színház igazgatója kiadta a színházra vonatkozó előleges színházi jelentését. Egész terjedelmében itt közöljük:

Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy a városi színház 1905. szeptember 20-án megnyitom. Egyben van szerencsém társulatom névsorát bemutatni.

I. Az ügyvezetőség: Zilahy Gyula, igazgató és főrendező. Békés Gyula, titkár. Huber Miksa, karaagy. Szakács Andor, rendező. Polgár Sándor, rendező. Poór Vilmos, második karaagy. Györe Alajos, pénztáros. Poprádi Árpád, sugó. Barabás Károly, ügyelő.

II. Előadó személyzet: **Hölgyek:** Arday Ida, drámai anya. Almásy Lóla, vigjátéki és szalon színésznő. Csáder Irén (J.), hősnő. Főti Frida, operetta szubrett. Gárdonyi Teréz (Sz.), operetta és népszínmű komika. Koppán Margit (B.), operetta énekesnő. Körsmezey Margit, társalgási színésznő. Markovits Margit, drámai szende. Pozsonyi Lenke (Sz.), opera és operetta énekesnő. Polgár Iona, vigjátéki színésznő. Radó Anna, opera, operetta és népszínmű énekesnő. Szabó Irma, naiva. Zilahy Gyuláné, opera és operetta énekesnő. Perzel Carola, és Perzel Rózi, balettáncosnők. **Urak:** Arkos Vilmos, operetta és népszínmű bariton. Békefi Lajos, opera és operettintenor. Békés Gyula, vigjátéki és jellemszínész. Deésy Alfréd szerelmes, bonvivant. Krasznay Ernő, lírai szerelmes. Kondor Ernő, vigjátéki és társalgási színész. Polgár Sándor, opera és operetta buffó, komikus. Szakács Andor, hőszerelemes. Sarkady Vilmos, operetta komikus. Szabó Gyula, operetta-buffó, komikus. Szentő Rezső. Ternyei bonvivant. Zilahy Gyula, vigjátéki színész, bonvivant. Kiss Irén, a budapesti vigszínház tagja, mint állandó vendég.

III. Segédszemélyzet: Arday Vilma, B. Czenker Róza, Dinnyésy Juliska, Kertész Kata, Kardos Tusi, Kallay Hermin, Lászy Etel, Magda Eszti, Nagy Annuska, Z. Pető Julia, Szalóky Szidi, Szabó Mariska, Vég Jolán, Várady Józsa, Barabás Károly, Gajd Zsuzsika, Gazdáska Lajos, Juhav József, Kiss József, Kovács István, Katona Imre, Lendvay Ödön, Mészáros Sándor, Mártonfi Jenő, Nagy József, Szilágyi Ernő, Ungváry Vilmos, Zajongyi Elemér.

Zenekar: a 39 ik gyalogezred zenekara.

IV. Műszaki vezetés: Műszaki felügyelő és festő: Gyöngyösi Viktor. — Gépezés: Tóth János, egy segéddel. — Fodrász: Jakabfi József, három segéddel. — Könyvtáros: Nagy József. — Disznáster: Szabó Imre, tizenkét disznóval. — Szertáros: Kerekes István, három segéddel. — Főruhátáros: Horváth Ferenc, két segéddel. — Ruhátáros: Divyakow Lázár. — Fővilágosító: Török József. — Világosító: Kati Imre. — Szereposztó: Meixner Ferenc. — Portás: Katonka József. — Két szolgáló. — Huszonöt fegyverszedő.

Műsoromra vonatkozólag tisztelettel jelentem, hogy a fővárosi színházak kiválóbb művészei mellett, sorra színre fogom hozni a régi jelesebb irodalmi termékeket, drámát, színművet, vígjátékot, népszínművet, operát és operettet egyaránt.

Bérlet. A színházi bizottság határozata folytán értesítetük a t. bérlet közönség, hogy a törzskönyvezeti bérlet jogai, tekintettel a bérelni szándékozók nagy számára: *csakis folyó hó 16., délután 5 óráig tartatik fenn, s a bérletösszeg első fele a jegy kiváltásakor, a másik fele pedig 1906. január elsőjén a jog elvesztésének terhe alatt kifizetendő.*

Bérleti feltételek: Családi páholy földszinten 180 előadásra ABC. bérlet 1800 kor. 120 előadásra 1200 kor. 60 előadásra 600 korona.

Családi páholy az emeleten 180 előadásra 1440 kor. 120 előadásra 1200 kor. 60 előadásra 600 korona.

Földszinti és I. emeleti páholy 1800 előadásra 1080 kor. 120 előadásra 720 kor. 60 előadásra 360 korona.

II. emeleti páholy 180 előadásra 720 kor. 120 előadásra 480 kor. 60 előadásra 240 korona.

Támlásszék 1—7 sorban 180 előadásra ABC. bérlet 228 kor. 120 előadásra 192 kor. 60 előadásra 96 korona.

Támlásszék a 7—12 sorban 240, 160, és 80 kor. — a 12—17. sorban 192., 128 és 64 korona.

Bérelni lehet e hó 12 étől délelőtt 10—12 óráig és délután 3—5 óráig.

* **Zilahyné Budapesten.** A király színházban tudvalevőleg a vidék összes elsőrendű primadonnái versenyre lépnek fel a János vitéz címszerepében. A budapesti versenyen Rózsa Lili betegsége, Felhő Rózsi elfoglaltsága miatt nem vesz részt. A fővárosi közönség valóságos fogadásokat köt a győztesre. Miután fogadásról van szó, mi megkérhetjük a mi tippünket, mely szerint a győztes Zilahyné lesz, kinek János vitéze még a Fedák imádókat is meghódolásra kényszeríti. Zilahyné e hó 11 én már a próbát tartja a király-színházban és 14 én veszi fel a versenyt.

TÁVIRATOK.

Kilépés a szabadelvűpártból.

Budapest, szept. 7. Stojanovics István báró képviselő ma bejelentette a szabadelvűpártból való kilépését.

Elmozdított tengernagyok.

Pétevár, szept. 7. Cári rendelet Neboogatov ellentengernagyot és az I. Miklós cár, a Szenjabin tengernagy és az apraxin ten-

gernagy nevű hajók volt parancsnokait rangjuk elvesztésük mellett és tengerészeti büntető törvénykönyv rendelkezéseinek alkalmazásával elmozdítja állásukból. Miklós cár arra a jelentésre, a mely ennek a három páncéloshajónak és az „Orel” nek átadásáról szól, azt a parancsot írta, hogy a hajók összes tisztjeit Oroszországba való visszatértükkor állítsák bíróság elé. Az „Orel” parancsnokára vonatkozólag elhalasztották a parancs végrehajtását, a míg pontos jelentés érkezik arról, hogy mily körülmények között vette át a hajó parancsnokságát az ölébbi aulyosan megsebesült kapitánytól.

Zavargások japánban.

Tokio, szept. 7. A japánok f. hó 1-én egész sor heves harcot vívtak Korea északkeleti részén. Valamennyi a japánok győzelmével végződött.

Tokio, szept. 7. A tegnapi zavargások éjjeltájban értek véget. Azt hiszik, hogy két ember meghalt, mintegy 5000 megsebesült. Az éj folyamán több rendőrségi épületet szétromboltak.

A felgyújtott kolostor.

Konstantinápoly, szept. 7. A konzulok adatai szerint Dinápolyban 1350 ház, 300 üzlet, 13 iskola, hét templom és egy mohamedán kolostor esett a legutóbbi tüzvésznek áldozatul. Emberéletben nem esett kár. A lakásbiány igen nagy. 3000 ember a világhatóságától kap naponként kenyéret. A segélyakciót megindították. A belföldi gyűjtések nem elegendők és így külföldi támogatás igen kívánatos volna.

Budapesti gabonatorzsda.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 7. Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Tartott irányzat mellett 35,000 méterházsa került forszalomba változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Idő: szép.

Buza októberre	15.82—84.
áprilisre	16.48—50.
Ryza októberre	12.82—84.
áprilisre	13.48—50.
Zab októberre	11.92—94.
áprilisre	12.50—52.
Tengeri szeptemberre	13.24—26.

Törvényszék.

§ **Elítelt gyilkosok.** Mármaroszigetről jelentik. Az itteni esküdtszék ma tárgyalta König József ügyét, a ki julius havában mostoha atyját, Kovácsik Lászlót sógora, Deménc György segítségével agyonverte, a mint Kovácsik a koresmából haza felé ment König már nem tudta tovább nézni, mint kinezza mostoha atyján feleségét, König édes anyját, és a mikor más állapot-

ban lévő feleségét félholtra verte, elhatározta, hogy megöli Kovácsikot, a ki különben is a család réme volt, mert mindenkit lelővéssel fenyegetett. Az esküdtszék a lefolytatott bizonyító eljárás után az esküdtek igazmondása alapján mind a két vádlottat felmentette. Az esküdtszék tegnapi ülésén is gyilkossággal terhelt vádlottat mentett fel. Szivonsz Fedor tarnafalusi lakos állott ugyanis az esküdtszék előtt, a ki feleségét 29 éves korával megölte, mert rájött, hogy felesége 21 éven át szeretőt tartott és hogy szeretőjét még pénzzel is ellátta. Az esküdtszék mind a két esetben egy-kettő kivételével gazdálkodókból és iparosokból alakult.

Szerkesztői-posta.

G. F. (Helyben.) Engedjen meg, de már az iránt nem szolgálunk tanácsal, hogy párbajjal, vagy anélkül intézze-e a kérdéses ügyet. Ez kinek, kinek egyéni felfogásától függ. Mindenesetre lovasias uton, a mi nem jelent okvetlen fegyveres elégtételt, hanem állhat kölcsönösen adott, lojalis felvilágosításból is.

D. I. Sorsjegyeit nem huzzák ki.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok figyelmébe.

A debreceni keresk. és iparkamara jelenti, hogy az az idei gyapju árverések sorozata október 4 én veszi kezdetét. A gyapju küldemények bejelentésének határideje szeptember 16. A beregszászi kir. törvényszék a járásbírósi épület kibővítési és javítási munkálataira árlejtést hirdet. Az ajánlatok 1905. október 11 délelőtt 9 óráig benyújthatók. Bánatpénz 5 százalék. Elhelyezendő a beregszászi kir. adóhivatalnál. A nagybányai bányahivatal a következő anyagokra hirdet pályázatot: repceolaj, petroleum, kenőanyag, szárított táblás szalonna, pamutfonál, szövőtáruanyag, kenderkőc, szegőru, femáru, öntött vasáru, bogárnáru, kémieldei gépszáru, papirneműek. Pályázni okt. 4 ig lehet.



Megbízható és szorgalmas

Ügyvédek

olyan vidékről, a hol a szőlő megterem és szőlőműveléssel foglalkoznak és a hol a filoxera pusztításait már megkezdette vagy pedig a hol szőlőültetéssel foglalkoznak: szép, állandó és biztos mellékkeresetre tehetnek szert, ha címüket közlik

Hegyi Lajossal

Budapest, Király-utca 13. I.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
m. á. vasúttól	reggel	5	44
vásártérrel —	d. e.	8	09
m. á. vasúttól	d. e.	8	16
vásártérrel —	d. u.	11	11
B.-Böszörmény	d. u.	11	20
B.-Sz. Mihály	d. u.	4	41
felé	d. u.	4	54
m. á. vasúttól	este	7	—
vásártérrel —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56
O.-Kőcs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kőcs — Polgár felé vásártérrel	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reg. el	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
vásártérre —	d. e.	7	40
B.-Sz. Mihály	este	6	22
B.-Böszörmény	este	6	28
felől	d. u.	3	29
vásártérre —	d. u.	3	35
mávasúthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kőcs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kőcs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3	13

Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

**Fehérneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.**

Óriási választékban

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

„Hollandi gyomorcsseppek“

a legkitünőbb háziszser minden-
nemű gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél,
emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve min-
den üveghez.

Kéznél tartása kiválóan ajánlható
oly egyéneknek, kik nyaralai, utazni
mennek vagy akik **tanyákon vagy
kis faluban tartózkodnak**, hol baj
esetén orvosi segítséghez azonnal nem
juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

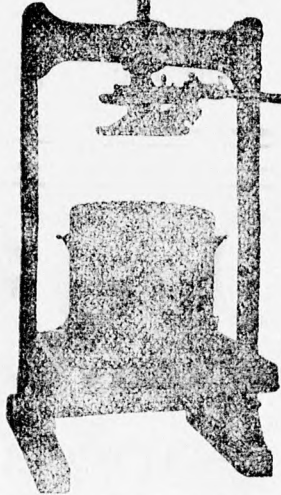
Kapható:

Mihalovits leltő

DEBRECEN, városházával szemben.

„Ursus“

a legtekélyesebb vasgerenda szerkezetű szabadalmazott
borsajtó. Felső nyomással, a törköly egy darabban vehető
le, a must vasrészekkel nem érint-
kezik s így a bor megfeketedése
kizárva. Legmagasabb nyomké-
pesség. Hóni gyártmány.



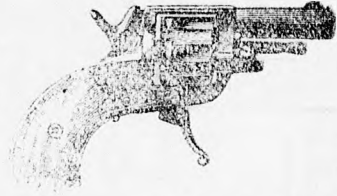
Budweisz-i és honi gyártmá-
nyu porcellán, valamint meidin-
ger-köpeny és öntöttvaskályhák,
minden szerkezetű vas és porcellán-burkolatu konyhák.

Vadászfégyverek és felszerelések revolverek, hüva-
lyek. Lőpor áruda Ujdonság! Browning rendszerű is-
métlődő-fegyver 1903. minta.

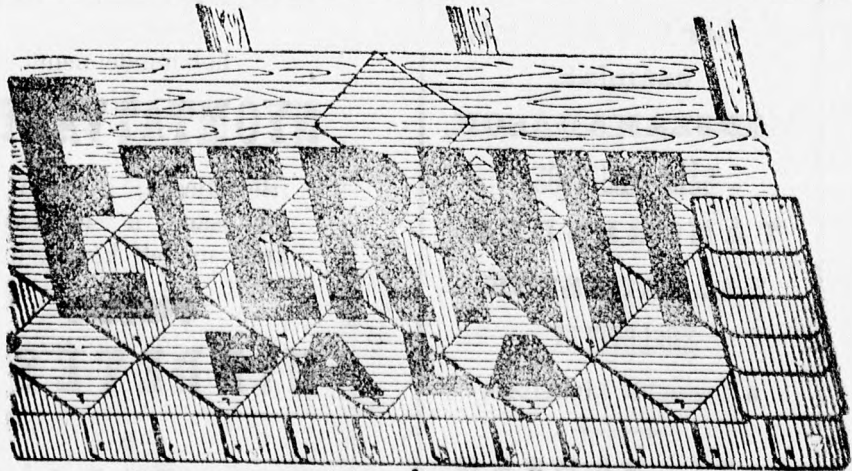
Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA

Debrecen, Piac-utca 20—27.



A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA



MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS
BUDAPEST-VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: Lukács Vilmos cégnél, DEBRECEN.

SZTRAKA-féle tannin-csokoládé

kitünő hatású kis
gyermeknek és felnőt-
tek hasmenése ellen
Egy db ára 40 fill.

Kapható minden
gyógyszertár-
ban.



Dr. Málnai Mihályné
felsőbb leány tan- és nevelőintézete.

Budapest, VI. Teréz-körút 39. I.

Bejáró és bennlakó növendékek. Elemi, polgári továbbképző osztályok. Államérvényes bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek. Kiváló tanerők, Bennlakó külföldi nevelőnek. Kívánatra bővebb felvilágosítást az igazgatóság.

Szülők és tanulók figyelmébe.

Új és ódon Tankönyvek

az összes iskolák részére a legújabb kiadásban, valamint

írószerek, iskolai táskák
könyvszíjak és rajzeszközök
feltűnő olcsó árban

kaphatók

Hegedűs és Sándor

előbb László Albert és Társa
könyv- és papír áruházában

DEBRECEN,

Kossuth-utca 11. szám.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

Ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében, jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyereu, sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Nyíló virágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbakácfákat és más kertészeti vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosítottak.

LASZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZARSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorsrajzóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG”

részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”

a legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.